

JAARVERSLAG 2019

Oprichtingsdatum en doel

De vereniging werd opgericht op 16 mei 1973. Zij heeft ten doel: het bevorderen van de leefbaarheid van Den Haag met behoud van zijn karakteristieke waarden. De vereniging tracht dit doel te bereiken met alle haar ten dienste staande wettige middelen.

Samenstelling van bestuur en werkgroepen in dit verenigingsjaar

Bestuur:

Voorzitter	Henk (H.W.) Bakker
Secretaris	Marjan (mw. M.) Engels
Penningmeester	Liza (mw. L.) van Kuik
Vicevoorzitter en coördinator van de Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen	Jacob (J.) Bijl
Coördinator Ons Den Haag	Casper (C.) de Weerd
Coördinator Werkgroep Activiteiten & Excursies	Bert (L.A.) de Nennie
Coördinator Werkgroep Levende Historie	Emilie (mw. E.F.A.) Linssen – van Rossum
Coördinator PR, communicatie en website	Peter (J.F.P.) Reinders (tot 23 oktober 2019)

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Bert (L.A.) de Nennie (coördinator)
Vera (mw. A.L.P.V.) van den Berg (vanaf 6 november 2019)
Veronica (mw. V.M.C.) van Berkel – van den Honert
Anneke (mw. A.) de Graaf
Marjan (mw. M.) Jansen
Josephina (mw. J.A.) De Vijlder (vanaf 6 november 2019)
Marjette (mw. M.C.J.) Yap

Werkgroep Levende Historie

Emilie (mw. E.F.A.) Linssen – van Rossum (coördinator)
Carla (mw. C.M.) van Beers (tot 3 december 2019)
Henk (H.G.) Boenders (tot 3 december 2019)
Peter (P.J.C.) Drijver
Charlotte (mw. C.M.) Kamermans
Jan (J.G.M.) van der Ploeg

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

Jacob (J.) Bijl (coördinator)
Eveline (mw. E.C.C.) Blitz
Elsbeth (mw. E.E.) van Hijckama Vlieg
Leo (L.M.) Oorschot
Christine (mw. C.A.) Sijbesma
kandidaat lid Jan (J.J.) Nicolai

Redactie 'Ons Den Haag'

Casper (C.) de Weerd (coördinator)
Els (mw. E.M.) van den Broek
Anneke (A) de Graaf
Niek (N.M.E.) 't Hart
Annelou (mw. A.L.) Oorthuys

Redactie Website

Peter (J.P.F.) Reinders (coördinator tot 23 oktober 2019)
Anneke (mw. A.) de Graaf
Elsbeth (mw. E. E.) van Hijckama Vlieg (namens de werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen)

Bert (L.A.) de Nennie (namens de werkgroep Activiteiten en Excursies)
Annelou (mw. A.L.) Oorthuys (tekstredacteur)
Casper (C.) de Weerd

Algemeen

Zoals uit bijgaande bijdragen vanuit de verschillende werkgroepen mag blijken, heeft de vereniging in het jaar 2019 zich weer actief betoond en sterk gemaakt voor het behoud en de ontwikkeling van onze mooie stad.

We hebben gebruik gemaakt van het inspraakrecht tijdens vergaderingen van de gemeenteraad en raadscommissies, schreven ingezonden stukken, tekenden bezwaar aan tegen bouwplannen en gingen bij een afwijzing van dat bezwaar in beroep. Daarnaast organiseerden we goed bezochte excursies en ontmoetten we elkaar tijdens vriendenborrels. Ook waren we op 13 april 2019 op de Dag van de Haagse geschiedenis met een kraam aanwezig op Het Plein. Het thema was 'Gebouwd in de gouden eeuw'. Daar verkochten we wenskaarten en konden we nieuwe leden inschrijven. De bestuursleden Jacob Bijl en Emilie Linssen – van Rossum gaven een volgeboekte rondleiding langs Haagse huizen waar beroemde personen uit die periode hebben gewoond.

Het bestuur vergaderde in 2019 tien keer en hield tevens een extra bijeenkomst waar onder leiding van een externe gespreksleider de gewenste focus van de vereniging tegen het licht werd gehouden: wat is de gewenste verhouding tussen het niet (willen) zijn van actiegroep en het zo nodig wel voeren van actie? Daarnaast besprak het bestuur het langzaam teruglopende ledental: hoe werken we aan onze identiteit en naamsbekendheid. Venten we voldoende uit wat we doen en waar we voor staan?

De werkgroepen Stadsbeeld en Stadsgroen en Levende Historie hebben samengewerkt aan de verdere ontwikkeling van een Nieuwe Visie van de Vrienden van Den Haag. In 2019 is dit project nog niet afgerond.

In de ledenvergadering van 9 april werden de algemene en financiële verslagen besproken. Mevrouw Isja Finaly, Hoofd Instandhouding van de Hendrick de Keyser hield een interessante lezing over de wijze waarop deze vereniging zich inzet voor het behoud van architectonisch of historisch belangrijke gebouwen en hun interieur.

In de ledenvergadering van 23 oktober werden de algemene en financiële verslagen vastgesteld. Ook namen we helaas afscheid van Peter Reinders als de coördinator PR, communicatie en de website. Vervolgens hield Sjoerd Soeters verbonden aan het architectenbureau PPHP (Pleasant Places, Happy People) een enthousiast pleidooi voor vormen van verdichting waarin de belevingswereld van de bewoners centraal staat. De bestuursleden, die tevens optreden als voorzitters van de werkgroepen, of hun vervangers, vertelden tijdens beide ledenvergaderingen in het kort waarmee hun werkgroepen zich hebben beziggehouden in 2019. Dat werd op prijs gesteld en dat zullen zij dan ook graag iedere ledenvergadering doen.

Ledenbestand

Het jaaroverzicht van het aantal leden:

Ledenstand 31 december 2018	1492
Ledenstand 31 december 2019	1493
Netto ledenaanwas	01
Nieuwe leden	129
Opzeggingen	128

Dit jaar is het aantal leden gelukkig ongeveer gelijk gebleven. Het bestuur blijft het een zorgelijke ontwikkeling vinden dat vergeleken met de jaren voor 2018 het aantal leden langzaam daalt. De Vereniging is zo sterk en invloedrijk als ze groot is. Daarom wordt in dit jaarverslag nog eens de oproep herhaald om vrienden, burens en familieleden lid te maken, zodat we in ieder geval minimaal 1500 leden blijven behouden.

Een flink aantal leden steunt de vereniging door het overmaken van een hoger bedrag dan de minimumcontributie. Daarvoor onze hartelijke dank.

PR & Communicatie

Voor een goede communicatie over wat de Vrienden doen, is het belangrijk dat de informatie over de belangrijke activiteiten van onze vereniging wordt gebundeld. Dan kunnen we beter intern en extern uitventen wat we doen en waar we voor staan. De webredactie, bestaande uit vertegenwoordigers van alle werkgroepen, bleek al een dergelijk coördinatiepunt. Daarom besloot het bestuur in 2019 de webredactie om te vormen tot een **Werkgroep PR en Media**, die alle PR en media-uitingen van de vereniging coördineert.

Gemiddeld bezochten 60 bezoekers per maand **de website**, ongeveer de helft daarvan had vooral belangstelling voor de excursies. De website is een aantal jaren geleden ontwikkeld en is enigszins verouderd. De webredactie, nu Werkgroep PR en Media, begon daarom in 2019 te onderzoeken welke verbeteringen tegen welke kosten mogelijk zijn. Zo wordt er gedacht aan de introductie van een zoekfunctie. Ook wordt de mogelijkheid onderzocht van een online bestel- en betaalsysteem op de website. Hierdoor wordt het gemakkelijker wenskaarten te bestellen en te betalen. Aan deze wijze van betalen zijn echter kosten verbonden (ongeveer € 0,26 per transactie). In 2019 heeft het bestuur over deze verbeteringen nog geen besluit genomen.

Onder meer om het aantal bezoekers van de website te verhogen wordt geprobeerd de website actueler te maken. Daarom is er op de voorpagina de rubriek 'Wat houdt ons bezig' geïntroduceerd. Wij publiceerden daar berichten over de inspraak over de Vuurtorenweg, de Woonagenda, de hoge woontorens bij Hollands Spoor, de Internationale Zone, het grondbeleid en de definitieve gebiedsvisie Internationale Zone. Ook kwamen onderwerpen, zoals Toerisme: balans tussen goed en kwaad', Leefbaarheid en verdichting en Verminderen doorgaand autoverkeer Centrum-Noord aan bod.

In Den Haag worden er in tien verkooppunten **de wenskaarten** van de Vrienden verkocht. Twee winkels zijn er mee opgehouden. Dat betreft Berlage Kantoor & Cadeau, omdat zij merkten dat toeristen geen dubbele kaarten meer willen versturen. Daarnaast betreft het boekhandel Kroon. Zij moesten hun bedrijfsactiviteiten helaas staken. Gelukkig hebben we twee nieuwe verkooppunten gevonden: de Haagse Boekerij in de Frederikstraat en Kantoorboekhandel Roda in de Piet Heinstraat. Frederique Koster en Peter Reinders zorgden voor de contacten met de verkooppunten en voor de bevoorrading. Op 28 november werd de nieuwe serie van zes wenskaarten aan de vicepresident van de Raad van State Thom de Graaf aangeboden. Dankzij de inzet van een grote groep vrijwilligers hebben we vervolgens in de Centrale Bibliotheek van 6 tot 22 december veel wenskaarten verkocht. Wel zien we dat jaarlijks het aantal verkochte wenskaarten gestaag terugloopt. Dat laatste zien we ook terug bij de verkopen in de winkels.

Werkgroep Activiteiten en Excursies

Ook in 2019 waren **de excursies** van de vereniging erg populair. Omdat deze zeer snel volgeboekt raakten, zette de werkgroep een nieuw middel in: zodra een excursie volgeboekt is, kan men op de website een belangstellingsformulier invullen. Vrienden die achter het net vissen, kunnen hiermee aangeven nog belangstelling te hebben voor de betreffende excursie. In de meeste (maar helaas niet alle) gevallen lukt het om nog een extra excursie met de ontvangende organisatie af te spreken.

Al met al had de werkgroep een aardige klus aan de organisatie en niet te vergeten administratie van de meeste excursies en activiteiten. Gelukkig kon de werkgroep in het laatste kwartaal twee nieuwe leden verwelkomen: Josephina de Vijlder en Vera van den Berg. Met deze welkome versterking ziet de werkgroep het nieuwe jaar met vertrouwen tegemoet en is inmiddels met plezier aan de slag gegaan om weer mooie of interessante Haagse bestemmingen te vinden.

De werkgroep heeft in 2019 de volgende excursies georganiseerd, waarbij de meeste meerdere keren plaatsvonden:

- Indisch Herinneringscentrum Museum Sophiahof
- Sint Jacobus de Meerdere kerk
- Verdwenen bioscopen, met wandeling
- Brouwerij Kompaan
- Scheveningse dodenakkers, met wandeling
- Het nieuwe Energiekwartier, Park De Verademing en bierbrouwerij/ sociale onderneming de Prael, met wandeling
- Haagse Stadswijngaard
- Wandeling: Gebouwd in de Gouden Eeuw
- Woningcorporatie Staedion (met bustocht)
- Haags Modernisme (met bustocht)
- Wandeling Boekhorststraat – Lange Beestenmarkt
- De werken van de kunstenaar Peter Struyken bij Aegon
- Hindoecentrum Sewa Dhaam
- Wandeling van Bloedberg (duintop door werkverschaffing aangelegd in Hubertuspark) naar Bajes (Scheveningse gevangenis)
- Sportcampus
- Noodzetel (bunker onder het vroegere ministerie van Binnenlandse Zaken)
- Vrijmetselarij Museum.

Daarnaast organiseerde de werkgroep in 2019 de volgende **activiteiten**: twee ledenvergaderingen, vier vriendenborrels in het Theater aan het Spui en een borrel voor de vrijwilligers. De werkgroep heeft in 2019 zes keer vergaderd.

Werkgroep Levende Historie

In 2019 hebben de Vrienden, samen met bewoners- en ondernemersorganisaties, bezwaar aangetekend tegen alle vergunde **MUPI's** (verlichte reclamezuilen met bewegend beeld) in de historische binnenstad. Ook het Haags Monumentenplatform steunde dit bezwaar, dat helaas werd afgewezen. Ondanks het advies van de werkgroep heeft het bestuur vervolgens besloten om niet verder te gaan dan de gemeentelijke bezwarencommissie en geen beroep in te stellen bij de rechtbank.

De procedure, die namens de Vrienden en in samenwerking met de Stichting SOS is gevoerd tegen de bouw van de **twee woontorens Adagio en Bolero** aan de Turfmarkt /Schedeldoekshaven (naast het nieuwe Onderwijs- en Cultuurcentrum Amare) is geëindigd met een afwijzing van het beroep door de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. De werkgroep heeft namens de vereniging tevergeefs aangegeven dat er zonder voldoende motivering is voorbijgegaan aan het zogeheten stedenbouwkundig matenplan en het beeldkwaliteitsplan. Dit zijn instrumenten, die een goede inpassing in het historisch stadsbeeld zouden hebben moeten waarborgen.

Ook heeft de werkgroep met de Stichting SOS bezwaar gemaakt tegen de plannen voor een complex van studentenhuisvesting in de bijzonder fraaie aangesloten rij van historische panden aan de **Prinsegracht**, genaamd "De Drie Stoepen" en is de werkgroep de ontwikkelingen met betrekking tot de **Villa Paulowna** in de Van de Spiegelstraat blijven volgen, waarvan voorsnog de kantoorbestemming gehandhaafd blijft.

De werkgroep heeft deelgenomen aan een gemeentelijke klankbordgroep om **het Plein 1813** voor te bereiden op de vestiging van de Israëlische ambassade. Voor die gelegenheid is gelijk een uitgebreid opfrisplan opgesteld om de verkeerssituatie te verbeteren en ook het groen te verfraaien. Gedurende het jaar zijn de plannen echter gewijzigd en heeft Israël afgezien van de vestiging in verband met de gecompliceerde plaats en de nadere eisen in verband met de Rijksmonumentale status van de villa. Het is onduidelijk of het opfrisplan nu nog zal worden uitgevoerd.

De werkgroep heeft tezamen met de Stichting SOS, SHIE (Stichting Haags Industrieel Erfgoed), buurtorganisaties en erfgoedinstellingen een brief aan de gemeente gezonden om de **Hemsterhuisbrug** op een verantwoorde wijze te restaureren. Daarbij zou het draaiende deel moeten blijven functioneren en zou er geen afbreuk worden gedaan aan het monumentale karakter van de beeldbepalende brug, die de Veenkade met de Noordwal verbindt.

De werkgroep heeft ook dit jaar weer de vereniging gerepresenteerd in het **Haags Monumentenplatform** dat tweemaandelijks bijeenkomt en daarna een overleg met de wethouder heeft. In dit platform is een groot aantal erfgoedinstellingen vertegenwoordigd en vindt periodiek overleg met de wethouder plaats over alle relevante onderwerpen voor het Haagse erfgoed. Zo is het Haags Monumentenplatform onder andere gevraagd om mee te denken over de erfgoedvisie, waarin het beleid van de afdeling monumentenzorg wordt toegelicht.

In maart en september heeft het periodiek overleg plaatsgevonden met de afdeling Monumentenzorg over de '**zorgpuntenlijst**'. Die lijst bevat een flink aantal gemeentelijke en Rijksmonumenten in de stad, waarover de werkgroep vragen heeft naar aanleiding van de staat waarin die monumenten zich bevinden. Het betreft dan bijvoorbeeld enkele ambassades (Alexanderstraat) die in slechte staat verkeren.

Leden van de **werkgroep** hebben:

- zich op de hoogte gehouden van de herbestemming van religieus erfgoed, zoals de kerken aan de Apeldoornselaan en Valkenboslaan.
- deelgenomen aan een rondleiding over de renovatie van het Binnenhof.

In het jaar 2019 heeft de werkgroep zeven keer vergaderd. Aan het einde van het jaar hebben Carla van Beers en Henk Boenders helaas aangegeven de werkgroep te verlaten.

Werkgroep Stadsbeeld & Stadsgroen

De werkgroep heeft in dit jaar veel tijd besteed aan het bouwproject naast de vuurtoren, de leefbaarheidseffectrapportage en het autoverkeer. Daarnaast volgde zij een aantal plannen en ontwikkelingen op de voet: de Internationale Zone, het woningbeleid, de nieuwbouw bij het vroegere KLM-gebouw (Plesmanduin), de woontorens en de openbare ruimte bij HS, de plannen van bewonersorganisaties om gedempte grachten in het oude centrum weer open te graven en natuurlijk het hele proces van verdichting van de stad. De presentatie van architect Sjoerd Soeters op de ledenvergadering in oktober was een enthousiast pleidooi voor vormen van verdichting waarin de belevingswereld van de bewoners centraal staat.

De door het wijkberaad Bezuidenhout ontwikkelde **LeefbaarheidsEffectRapportage** (LER) is door de gemeente eerst omarmd maar daarna 'gekleineerd'. Samen met bewonersorganisaties streven wij ernaar dat het een sterk instrument wordt waarmee de gevolgen van verdichting voor wijken tijdig goed in kaart gebracht kunnen worden en plannen zo nodig aangepast kunnen worden.

Om **de vuurtoren** als beeldbepalend element en karakteristieke Scheveningse waarde en **het recht op inspraak** te redden dienden wij een beroepschrift in bij de bestuursrechter tegen het project Vuurtorenweg 35-37. Dat gebeurde in nauwe samenwerking met het Wijkoverleg Scheveningen Dorp. Het vonnis van de bestuursrechter was teleurstellend, maar een aantal van onze argumenten werd niet besproken en dus ook niet weersproken. Daarom zijn wij in hoger beroep gegaan bij de Raad van State, waar de zaak gediend heeft op 9 januari 2020; de uitspraak komt op zijn vroegst zes weken later.

In zijn brief over de mobiliteitstransitie gaf de wethouder **verkeer** al duidelijk aan meer ruimte te geven aan voetgangers, fietsers en het openbaar vervoer, maar minder duidelijk was hij over de rol van de auto. De kwaliteit van de openbare ruimte vraagt echter nu al om een beperking van de auto's, zowel rijdend als geparkeerd. Met de nota 'meer lucht, minder auto's' is dit punt bij de gemeentepolitiek op de agenda gezet. Dit initiatief van de Vrienden wordt mede ondersteund door drie belangenorganisaties en drie bewonersorganisaties.

De werkgroep heeft in dit jaar tien keer vergaderd en is een keer het 'veld' ingegaan om de situatie in het gebied rond Holland Spoor en bij de Laakhavens te verkennen.

Aan het einde van het jaar is Jan Nicolai kandidaat-lid van de werkgroep geworden.

Leden van de werkgroep hebben

- twee beroepschriften geformuleerd over het project Vuurtorenweg 35-37, eerst voor de bestuursrechter en later voor de Raad van State;
- ingesproken in de commissie Ruimte over het project Vuurtorenweg, de woonagenda, het grondbeleid, de gebiedsvisie HS/Laakhavens, de gebiedsvisie Internationale Zone en over de leefbaarheidseffectrapportage. Over het laatste onderwerp is ook ingesproken bij de gemeenteraad.
- met leden van een aantal gemeenteraadsfracties gesproken over leefbaarheid, bouwen voor de middengroepen en de woontorenhause;
- geparticipeerd in het stedelijk groenoverleg, het lokale groenplatform en in de gemeentelijke Adviesgroep kwaliteitsverbetering Centrum Noord (verkeer).
- overleg gepleegd en samengewerkt met de AVN, Rover en de Fietsersbond en met vijf bewonersorganisaties: Wijkoverleg Scheveningen Dorp, wijkorganisatie Bezuidenhout, Wijkvereniging Duttendel en Wittebrug, bewonersorganisatie Duinoord en bewonersorganisatie Zorgvliet.
- een stadswandeling geleid op de Dag van de Architectuur.

In Den Haag Centraal zijn artikelen geplaatst over de leefbaarheidseffectrapportage en over toerisme.

Op de website van het Haags Architectuur Café (HAACS) zijn artikelen en inspraakteksten geplaatst over het omgevingsplan Binckhorst, de gebiedsvisie HS/Laakhavens en de leefbaarheidseffectrapportage.

Het artikel over aanpak pleinen Bezuidenhout wordt opgenomen in een Engelse publicatie over de openbare ruimte. Het artikel over het omgevingsplan Binckhorst wordt opgenomen in een Duits boek over ruimtelijke ordening.

Door veranderingen bij de redactie van het lifestyle magazine LEVEN! was er geen plek meer voor onze artikelen in dit blad; de samenwerking ermee is begin 2019 gestopt.

Ons Den Haag

In het jaar 2019 zijn zes nummers van Ons Den Haag uitgebracht. Bij wijze van experiment bestond de voor- en achterkant van het eerste nummer uit één foto. Dit werd dermate gewaardeerd, dat de redactie besloten heeft hiervan een jaarlijkse traditie te maken. De redactie kwam in 2019 twaalf maal bijeen.

Centraal thema in 2019 was de ontwikkeling van de **Nieuwe Visie**. In ieder nummer van Ons Den Haag werd daar aandacht aan besteed, naast de vaste rubrieken als 'Van de Voorzitter', 'Stadsflitsen', 'Zoekplaatje' en 'Excursies en Activiteiten'.

Aan de Nieuwe Visie werden de volgende artikelen gewijd:

- Klimaatverandering, leefbaarheid en water in Den Haag (Stadsbeeld en Stadsgroen)
- Leefbaarheid - IJveren voor een aantrekkelijke woonstad (Stadsbeeld en Stadsgroen)
- Wat maakt Den Haag zo 'Haags' (Levende Historie)
- Leefbaarheid en de kwaliteit van de openbare ruimte (Stadsbeeld en Stadsgroen)
- Blauw en groen in de stad (Stadsbeeld en Stadsgroen)
- Een stadsbreed verlangen (Levende Historie).

De **Werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen** schreef ook over:

- Hoe gaat het met mijn wijk
- Omgevingsplan Binckhorst - Een experiment
- Haagse zonnepanelen: duurzaam én mooi
- Den Haag Zuidwest: blue in green.

De **Werkgroep Levende historie** droeg verder bij met:

- Artikel over de familie van der Kroft
- Wij vragen u: wat maakt Den Haag nu Den Haag
- Bronovo, en het verdwijnen van een Haags instituut
- Vereniging Hendrick de Keyser verrijkt Den Haag
- Water en vuur
- Publieke of private belangen.

Daarnaast verschenen er artikelen over:

- Oranjehotel, centrum voor herinnering en bezinning
- Stadsherstel Den Haag: bouwen aan Haags karakter
- Deelname aan de Haagse Historie Quiz.

Door René Vlaanderen werden de **volgende boeken** besproken:

1. Interieurs van het Binnenhof – verscholen erfgoed in beeld (Interiors of the Binnenhof – hidden heritage illuminated), 2. Co Brandes – bouwmeester van de Nieuwe Haagse School, 3. Bewaard en bewonderd – industrieel erfgoed in de Haagse regio, 4. Laan van Meerdervoort – Een dwarsdoorsnede van Den Haag, 5. Architect Louis de Wolf 1871-1923, 6. Oorlog in de lucht - Den Haag 1940-1945.

De **columns** werden dit jaar geschreven door:

- Leo Balster, gepensioneerd organisatie adviseur
- Andreas Dijk, participierend burger
- Christiaan Weijts, schrijver en columnist
- Willem van der Ham, sociaal geograaf, historicus en publicist
- Mark Kalsbeek, theaterprogrammeur bij het Nationale Theater.

Door wijzigingen in de bezorgsystematiek van PostNL wordt, afhankelijk van de postcode, Ons Den Haag op vrijdag of op zaterdag bezorgd.

Mede op verzoek van de Algemene Ledenvergadering heeft de redactie zich ingespannen om meer advertenties te werven. Dit heeft geresulteerd in negen betaalde advertenties en drie betaalde bijsluiters.

Nawoord

Het bestuur hoopt u met bovenstaande relaas een goed beeld te hebben gegeven van de vele activiteiten in het achter ons liggende verenigingsjaar. De vereniging kan alleen maar zo actief zijn dankzij de inzet van tientallen vrijwilligers die het bestuur terzijde staat. Om erkentelijkheid daarvoor te laten blijken is er ook nu weer een speciale vrijwilligersborrel georganiseerd. Namens het bestuur heeft de voorzitter in Muzee in Scheveningen alle aanwezigen bedankt voor hun bijdrage aan het werk van de Vereniging Vrienden van Den Haag.